

PRENUMERATA W ŁODZI WYNOŚI:

Rocznie 6 rubli, półrocznie 3 rb., kwartałnie 1 rb. 50 kop., miesięcznie 50 kopiejek.

Za odosłanie do domów 10 kop. miesięcznie.

Za granicą miesięcznie rubli 1.

Wychodzi codziennie.

OGŁOSZENIA:

Nadstawane na 1 stronie 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, śród tekstu 60 kop., reklamy po tekście 15 kop., nekrologia 20 kop. Ogłoszenia zwyczajne 10 kop.

Ogłoszenia małe 1 i pół kop. za wyraz.

Każde ogłoszenie najmniej 20 kop.

GAZETA ŁÓDZKA

ORGAN POSTĘPOWO-NARODOWY.

Założyciel i wydawca Jan Grodek.

Rok IV. — No 5.

Ostatnie wiadomości

Wielka kwatera główna.

Z terenu Zachodniego.

17 stycznia. — Urzędowo.

We Flandrii trwa bój artyleryjski.

Przy Blaugy (na wschód od Arras) wysadziliśmy w powietrze wielki gmach fabryczny przyczem wzięliśmy jeńców do niewoli.

Na innych frontach prócz walk artyleryjskich, które były prowadzone z wrastającą energją, nie znamiennego nie zaszło.

W Argonaach poszliśmy nieco naprzód. Burza i deszcz przeszkadzały nam w operacjach bezwzględnie na wszystkich frontach.

Z terenu Wschodniego.

Na wschodnim froncie sytuacja wogóle pozostaje bez zmian.

Przed czterema tygodniami podaliśmy rozkaz atakowania, wydany przez głównodowodzącego armji francuskiej w grudniu, przed zebraniem się członków izb prawodawczych.

Rozkaz ten jednak w zupełności nie przeszkodził naszym planom.

Podczas gdy nieprzyjaciel na całym froncie nie odniósł żadnych zwycięstw, wojska nasze na północy od La Basse, nad rzeką Aisne oraz w Argonaach zrobiły znaczne postępy.

Straty nieprzyjaciół wynoszą za czas powyższy w zabitych 26,000, rannych 17,869.

Ogólna liczba rannych, chorych oraz zaginionych wynosi 150 tys. ludzi.

Nasze straty natomiast nie wynoszą 1/4 strat nieprzyjacielskich.

Dowództwo Naczelne.

Iszet Pasza w niewoli?

KOPENHAGA. Jak donoszą z Rzymu do paryskiego „Petit Journal“, Iszet Pasza został wzięty do niewoli przez rosjan podczas walk na Kaukazie.

KRAKOW. Gazety miejscowe donoszą z Warszawy. Przez Warszawę w ostatnich czasach przechodziło moc wojska. Przybyli tu reze-wiści z Taszkentu i Sibiru, którzy udali się przeważnie na północ od Warszawy.

Mieszkańcy Warszawy uciekają do Kijowa, Moskwy i Wilna. Część administracji opuściła miasto. Ceny na produkty spożywcze nie są zbyt wysokie; w mieście odczuwa się bardzo brak węgla i ropy.

Część wojska rosyjskiego oszańcowwała się naokoło Błonia.

Precz z biernością.

Kiedyż nareszcie naród polski zacznie sobie zdawać sprawę ze stanu obecnego i stosunku swego do przyszłego politycznego ukształtowania się warunków bytu i stosunku swego, względem innych narodów Europy?

Sytuacja polityczna dobiega punktu kulminacyjnego, wywołując niezmiernie napięcie pomiędzy społeczeństwami, zainteresowanymi wojną obecną i jej rezultatami.

Natomiast wśród narodu polskiego w tym pełnym dziejowego znaczenia momencie ujawnia się tylko obojętność i apatia. Miast jasno i dobitnie wypowiedzieć swe credo, pewien odłam narodu i prasy, woła bawić się ustawicznie w „ciu-ciu babkę“, sprawy zaś społeczne omijać, lub je poruszać aż nadto powierzchownie.

Niewzruszone winne być zasady dążności narodowych; niezłomna być musi wola narodu, lecz ta wola, te dążności muszą się wszak nareszcie skryształizować.

A u nas przeciwnie.

Naród w ostatniej dobie, będący jedynie pod wyłącznym wpływem Narodowej Demokracji, zatracił

wogóle możność stanowienia o sobie, zatracił możność samodzielnego sądzenia o swych losach. Z takim więc stanem społeczeństwo powinno jaknajszybciej i ostatecznie zerwać. Naród sam winien wypowiedzieć się w sprawach, jego się dotyczących, a nigdy jacyś tam przedstawiciele, którzy przemawiają w imieniu narodu, jakkolwiek nie są do tego przez naród upoważnieni. Nawołujemy więc społeczeństwo polskie, by nareszcie zerwało z biernością, która wywiera wpływ destrukcyjny i przynosi naszej narodowej całości nieobliczalne szkody.

A zwlekać nie należy, czas bowiem jest największy, byśmy mieli skrytalizowane wytyczne — lecz nie wyknięte przez jakąkolwiek partję polityczną, gdyż wola narodu i ideały muszą być wyłącznym i świadomym głosem samego społeczeństwa.

Sądźmy, iż społeczeństwo ze chce ostatecznie zrozumieć, że należy wreszcie zerwać ze stanem dzisiejszym, a bierności wypowiedzieć trzeba bezwzględną wojnę. Wymagają tego najżywotniejsze interesy narodowe.

Z ziem Polskich.

Uniwersytety polskie w czasie wojny.

Pod powyższym nagłówkiem zamieścił uczony czeski, dr. Fr. Tichy (Cichy) w prasce „Narodnich Listach“ artykuł, do którego materiał potrzebny zaczerpnął z własnych informacji i osobistych stosunków z uczonymi polskimi. Z artykułu tego przytaczamy kilka ustępów:

Oba uniwersytety polskie w Austrii, lwowski i krakowski, naturalnie bardzo mocno ucierpiały z powodu wojny i cierpią jeszcze. We Lwowie stosunki przedstawiają się o wiele gorzej, niż w Krakowie. W czasie, kiedy Lwów zajęty został przez wojska rosyjskie, większa część profesorów polskich bawiła jeszcze na wyewczasach letnich i mało tylko pozostało w mieście takich, którzy nie chcieli lub nie mogli opuścić stolicy Galicji. Dziś jeszcze nie można powiedzieć dokładnie, który z profesorów i docentów polskich we Lwowie jeszcze bawi, bo są po-

między nimi i tacy, co wola publicznie o ile możności się nie pokazywać. Wskutek tego wiadomości pewniejszych o losie i działalności profesorów uniwersytetu lwowskiego brak. Historyczny uniwersytet Jagielloński w Krakowie dotąd nie zdążył zorganizować normalnych kursów nauki, nienormalność objawia się zwłaszcza w wydziale medycznym. Wszystkie kliniki krakowskie zamieniono bowiem na szpitale wojskowe, podczas gdy inne instytuty i sale uniwersyteckie zostały dla pomieszczenia żołnierzy. Z wielkiej liczby różnych laboratoriów funkcjonuje regularnie tylko oddział bakterjologiczny. Pomędzy władzami wojskowymi a senatem uniwersyteckim osiągnięto zgodę do połączenia wszystkich klinik w t. zw. „Wojenny szpital kliniczny“, którego działalność dotychczasowa wydaje owoc bardzo pożyteczny. Dla legionów polskich założono specjalny oddział higieniczny, działający wspólnie i w porozumieniu z krakowską filją „Czerwonego Krzyża“. Oficjalnie oddział ten nazywa się „Polskim Czerwonym Krzyżem“. Na czele oddziału stoi prof. dr. Wicherkiewicz, któremu udało się przy pomocy Związku lekarzy polskich dojść do wytkniętego przez siebie celu. Naukowo pracuje się w Krakowie obecnie tylko w stowarzyszeniu lekarzy, gdzie raz w tygodniu odbywa się posiedzenie przy udziale wszystkich, bawiących w Krakowie lekarzy. Na uniwersytecie samym odbywają się regularnie „rigorosa“, ale wykłady się nie odbywają. Większa część, bo 80 procent studentów znajduje się na placu boju lub na usługach Czerwonego Krzyża. Z akademików krakowskich, jak wiadomo, składa się cały jeden pułk legionów polskich. Na fakultetach filozoficznym i prawniczym nie pracuje się wcale. Uniwersytety polskie ucierpiały więc przez wojnę więcej, niż którekolwiek inne w Europie, z wyjątkiem jedynie jezuickiego uniwersytetu belgijskiego.

Z Konina.

Punkt etapowy dla jeńców, jakim był Konin został skasowany.

Ludność miejscowa z burmistrzem p. Bernardem Dancygerem na czele, wiele uczyniła dla jeńców; dowodem tego jest, iż w samym grudniu r. z. rozdzielono im za 5386 rubli chleba.

Prócz tego miasto nasze troszczy się wielce o rosyjskich rannych, którzy obecnie jeszcze się znajdują w umyślnie dla nich urządzonej lazarecie.

Na czele miejskiej akcji pomocniczej stoi magistrat, składający się prócz burmistrza jeszcze z pp. radców: adwokata Wodzyńskiego i Pawła Michła.

Magistrat jest pod dozorem komendantury niemieckiej i wydaje zapomogi żonom z pasowych, biednym i udziela pożyczki Towarzystwom dobroczynnym.

Pożebne pieniądze magistrat otrzymuje „przez opłatę nałożoną na wywożone lub przywożone produkty,

Na utrzymanie straży ogniowej, szkół elementarnych i t. p. zbiera się z pomędzy ludności miejskiej podatki.

Na czele policji stoją honorowi obywatele, którzy muszą należycie spełniać swe obowiązki w przeciwnym bowiem razie zostają jako jeńcy wojenni wysyłani zagranicę.

Handel, który przez dłuższy czas był dość ożywiony z powodu otwartej granicy, obecnie znowu ustął, a ludność miejscowa utrzymuje się przeważnie z handlu produktami spożywczymi.

OGŁOSZENIE.

Z powodu stwierdzenia w okręgu gubernji łódzkiej wypadków nosaczny pomiędzy końmi, zostały ogłoszone w celu zwalczania epidemji, następujące środki ostrożności:

1) Właściciele koni są obowiązani o każdym wypadku nosaczny u koni, osłów, mułów, natychmiastowo zawiadomić zarząd gubernjalny.

2) Konie, chore na nosaczny należy natychmiastowo zabić, pościartować i nieszkodliwie usunąć. Ściągnięcie skóry, zużycie włosów i podków jest wzbronione.

Przy przewożeniu chorych na nosaczny koni, należy wystrzegać się dotknięcia innych koni.

3) Wszystkim, podejrzanym o zarazę, zwierzętom należy zastrzyknąć środek ochronny t. zw. mallein. Konie i t. d., które zareagują na wspomniany środek, należy uważać jako chore na nosaczny i odosobnić do tej pory, dopóki nie zostaną zabite.

Konie, podejrzone o nosaczny, jednakże nie okazujące żadnych oznak klinicznych, jak również nie reagujące na malleinę uważane są jako zdrowe. Podejrzone o zarazę zwierzęta są takie, które przebywały w jednej stajni z końmi chorymi na nosaczny oraz z takimi, które są o nosaczny podejrzone. Również, jeśli w jakikolwiek sposób zetknęły się z końmi zarazonymi, nawet w tym wypadku jeśli niema żadnych oznak zaraźliwej choroby.

4) We wszystkich stajniach, gdzie znajdowały się chore na nosaczny lub podejrzone o chorobę konie, musi być wywieszony ogłoszenie z napisem „Nosaczna koni“ oraz podana data, kiedy choroba stwierdzoną została.

Usunięcie powyższego ogłoszenia przez mieszkańców, jest pod groźbą surowych kar wzbronione.

5) Powyższe ogłoszenia muszą również być wywieszony przez właścicieli koni przy wjeździe do ich domów lub folwarków, w tym wypadku gdy znajdują się konie podejrzone o nosaczny.

Uchylający się od tego będą karani.

6) Wszelką uprzęż podejrzaną o nosaczny koni, należy tylko i wyłącznie używać przy chorym koniu.

7) Kucie koni musi się odbywać w lokalach odosobnionych nie zaś w miejscu publicznym.

8) Opiekujący się chorymi końmi personel stajenny, winien naderbacznie zwrócić uwagę, by nie przenieść nosaczny na ludzi. (Należy zachować ostrożność przy otwartych ranach.) Należy unikać niepotrzebnego przebywania w stajniach. Osobom obcym winien być wstęp wzbroniony.

Służba stajenna obowiązana jest poddawać się oględzinom lekarskim.

9) Dezynfekcja stajen, w których stwierdzoną została nosaczna, wykonaną będzie przez weterynarzy wojskowych na koszt właścicieli.

GUBERNATOR.

ludzie, ale jako bracia wasi, jako potomkowie owego pracjca Czecha, który wraz z Lechem waszym przyprowadził nas kiedyś w dzisiejsze siedziby nasze i tu nas umieścił.

Chętnie zrobimy wszystko, co tylko możliwe, dla kulturalnych interesów waszych, żądając od was w zamian tylko jednej rzeczy; skoro powrócicie po wojnie z waszej obecnej przymusowej tułaczki do waszej ojczyzny, uświadomcie sobie, że tu w Czechach żyje naród, który po bratersku czuje z wami i umie cenić kulturę waszą“.

Z niedawnej przeszłości.

Dochodzą nas wiadomości z osad: Koniczyna, Mstowa i Przyrowa, że podczas przemarszu wojsk rosyjskich, ludność tych miej-

Kronika polityczna.

Posel czeski do dzieci polskich.

Według doniesienia gazety „Wenkow“ wygłosił przy otwarciu szkoły polskiej w Czeskich Budziejowicach jeden z najpopularniejszych dziś postów czeskich, Wodnianski, krótką przemowę do dzieci polskich, dla których szkoła ta została urządzona.

Powiedział pomiędzy innemi: „Drogi dzieci bratniego nam narodu! Czeska miejscowa rada szkolna chętnie spełniła żądanie waszego komitetu, otwierając tu szkołę polską. Ból, jaki odczuwa ojczyzna wasza, i my Czesi odczuwamy, i to nie tylko jako

OGŁOSZENIE.

Sąd wojenny przy komen-
turze etapowej w Pabjanicach
zał za kradzież:

- 1) rzeźnika Władysława Ha-
skiego z Pabjanic, na 6 mie-
sicy więzienia;
- 2) robotnika, Karola Habel-
ego, na 6 miesięcy więzienia;
- 3) robotnika, Konrada Lange,
na 9 miesięcy więzienia;
- 4) robotnika, Michała Potjew-
go, na 6 mies. więzienia;
- 5) robotnika, Oswalda Melce-
na, na 6 mies. więzienia;
- 6) robotn., Wilhelma Melce-
na, na 6 mies. więzienia,
- 7) robotn., Adama Misallę, na
3 mies. więzienia;
- 8) tkacza, Antoniego Adam-
wskiego, na 3 mies. więz.;
- 9) tkacza, Stanisława Szyń-
ego, na 3 mies. więzienia;
- 10) robotnika, Kaspra Szyń-
ego, na 3 mies. więzienia;
- 11) robotn., Stanisława Klocka,
na 3 mies. więzienia;
- 12) tkacza, Władysława Kloc-
na, na 3 mies. więzienia;
- 13) robotn., Stanisława Misa-
na, na 3 miesiące więzienia;
- 14) stróża nocnego, Ferdyn-
anda Zerbe, na 6 mies. więz.
- 15) Adolfa Zerbe, na 3 mie-
sice więzienia;
- 16) robotnika, Stanisława Da-
sa, na 3 mies. więzienia;
- 17) robotnika, Jana Damasa,
na 3 miesiące więzienia.

Gubernator.

Pabjanice, d. 14 stycznia 1915 r.

... została do szczętu zrabowaną ze
... produktów. Rano przechodziła ar-
... piechota i nakoniec dzieło
... czyli kozacy. Ciągłe słyszeć się da-
... krzyki, dawaj! dawaj! połączone z ro-
... emi znanymi epitetami; na takie die-
... ludność oddawała wszystko, co posia-

Cofnięcie kozaków z frontu.

Jak nam komunikują z Petersburga,
... armje kozackie mają być cofnięte
... walki w głąb Państwa, dla ochrony
... a natomiast stamtąd wzamian przy-
... będą armje zastępcze.

Czynione to ma być dlatego, że kosa-
... piej się nadała do tłumienia rozruchów,
... ni grożą większe miejscowości. Poza-
... wycofanie kozaków z frontu jest spowodowa-
... tą okolicznością, że Niemcy nie oszczęd-
... ich, z powodu ich zwierzęcości i grabie-

Rosyjskie „Finis Poloniae“.

Petersburska „Riecz“ z d. 2 stycznia
... o bankiecie słowiańskim w Petersburgu,
... który był poświęcony sprawie polskiej.
... ny mówca wieczoru Szczegółowitow, wy-
... Polakom ich wady i, powołując się na
... a Kościuszki „Finis Poloniae“, powie-
... niech Polacy nie ludzą się, że bez re-

form rosyjskich powstanie nowa Polska. Pomie-
... dzy obecnymi Polakami nie znalazł się ani
... jeden gotowy, zabrać głos.

Nareszcie na ogólne żądanie przemówił
... przedstawiciel prasy polskiej.

Zadowolnił się on uwagą, że nawet
... w razie zwycięstwa Rosji, Niemcy, dzięki
... swej organizacji, będą potężnym wrogiem i
... że sprawę polską należy traktować uważniej
... i z większym zrozumieniem, niż to czynią
... rosjanie. Ponieważ aluzja nie podobała się
... przewodniczącemu, mówcy przerwano, a ze-
... branie zamknięto.

Prześladowanie socjalistów w Rosji.

Jak donosi paryska „Humanité“, ro-
... syjski socjalista Adamowicz został skazany
... na dożywotne zesłanie na Syberję. Wraz
... z nim stawało przed sądem 73 jego towa-
... rzyszy, z których dwóch zostało skazanych
... na kilka lat ciężkich robót, inni zaś na
... kilkoletnie osadzenie w twierdzy. Skazani
... oskarżeni byli o należenie do związku robot-
... niczego i o wydawanie pisma bez zatwier-
... dzenia cenzury. Adamowicz przed kilku
... laty był wydany Rosji przez władze egip-
... skie, która to okoliczność wywołała protest
... w angielskim parlamencie przedstawiciela
... robotników Keir Hardiego, który robił wy-
... mówki anglo-egipskiemu rządowi, jak rów-
... nież sekretarzowi stanu Greyowi o naru-
... szenie prawa opieki nad emigrantami poli-
... tycznymi.

Transporty wojsk angielskich.

Stosownie do wiadomości z Flandrii,
... Anglia wstrzymała transportowanie swoich
... wojsk na linii z Falkestonu do Dieppe,
... gdyż, jak donoszą z Brukseli, w cieśninie
... grozi im niebezpieczeństwo z powodu krą-
... żących niemieckich łodzi podwodnych.

Wobec tego wojska angielskie będą
... obecnie transportowane z Portsmouthu do
... Havru i do La Palice, stąd zaś koleją na
... przebiegu.

KOMINY.

W piekielnej matni,
Śród zgiełku i chłodu,
I kul armatnich,
I nędzy, i głodu

W błękit wpatrzony,
W wiecznej rozłące,
Zdobne w koronę,

Jakby drzemiące,
Kirem okryte,
Krwiań obroczone,
Bólem spowite,

Łzami zroszone, —
Stoją samotne

Lata, miesiące
Szarzysną tchnące,
Smutne, markotne,
Ponure, śniące

Kominy dymiące,
Kominy dymiące!..

Wacław Orwicz.

Kronika miejscowa i sąsiedzka.

Broń dla milicjantów.

Funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej
... w tych dniach otrzymają broń; będzie to
... rodzaj pałki, jakiej używają policjanci an-
... gielscy.

Choroby zakaźne.

Na bramach domów; przy ul. Pań-
... skiej 58, Andrzeja 46, Pańska 29, Konstan-

tynowska 6 i Beredykta 14 wywieszono zo-
... stały rozporządzenia, następującej treści:

Z powodu panującej tu choroby zakaź-
... nej, wojskowym wstęp surowo wzbroniony.

Pierwszy dom robotniczy w Łodzi.

Z inicjatywy przewodniczących kilku
... tutejszych robotniczych związków zawodo-
... wych, powstanie w najbliższych dniach
... pierwszy w naszym mieście dom robotniczy
... przy ul. Wschodniej. Dom ten będzie po-
... siadał: salę zebrań, bibliotekę, tanią kuchnię
... i herbaciarnię. Lokal będzie otwarty od
... g. 9-ej rano do 8-ej wieczorem.

Z komunikacji tramwajowej.

Od kilku dni tramwaje linja Nr 6, nie
... kursują jak dawniej przez ulicę Piotrkowską
... i Andrzeja do końca ulicy Radwańskiej, lecz
... wychodząc z Placu Kościelnego, skręcają
... około magistratu w ulicę Konstantynowską,
... a następnie ulicą Długą dochodzą do tego
... samego punktu.

Z Pabjanic.

Loterja na głodnych. Pabjanicki ko-
... mitet obywatelski, otrzymał od odpowiednich
... władz pozwolenie na zorganizowanie loterji.
... Czysty dochód jest przeznaczony dla miej-
... scowych głodnych do rozporządzenia Cen-
... tralnego komitetu. Do sprzedania przezna-
... czono 4,000 biletów. Główna wygrana wy-
... nosi 3,000 rb. Suma zaś mniejszych i więk-
... szych wygranych równa się 400 rb.

Bilety w cenie 1 rb. 50 kop. za ówci-
... są od 17 b. m. do sprzedania; w księgarni
... Bienenthale w składzie aptecznym Kacper-
... skiego, jak również w innych sklepach, na-
... znaczonych przez Centralny komitet milicji.
... Ciągnięcie rozpocznie się dnia 1 lutego i
... będzie trwało do 6 lutego włącznie. Wy-
... płata wygranych odbędzie się d. 7 Lutego
... w lokalu kasy pożyczkowo-oszczędnościowej,
... (Długa Nr. 48).

Ostatni termin wypłat jest naznaczony
... na 20 Lutego r. b.

Ze sceny i estrady.

Z teatru Zjednoczonych.

„Banda Podpalaczy“ sztuka z francus-
...kiego ściągnięta na wczorajsze przedsta-
... wienie liczną publiczność, która z zaintereso-
... waniem śledziła bieg sztuki.

Nie będziemy wdawali się w szczegó-
... łowe omawianie sztuki, sądzymy jednakże,
... iż dyrekcja powinna wystawić, miast sztuk
... francuskich, ludowe polskie, których jest
... taka moc i są istniami perłami literatury lu-
... dowej.

Co się tyczy gry artystów, to zaznaczyć
... należy, iż była, ona, poza nielicznymi wyjąt-
... kami, nieszczerobłą.

Polscy artyści Zjednoczeni nie posia-
... dają artystki, która byłaby odpowiednią
... do ról bohaterko lirycznych, z konieczno-
... ści więc obsadzono rolę Amelji przez p.
... Wisnowską, co wpłynęło niekorzystnie
... na sztukę.

Rolę Feliksa, grała p. Siatyńska nie-
... żle, sądzymy wszak, iż rola w interpretacji
... p. Tatarkowicza (Adaś w „Wywłaszczeniu“)
... stanowczo lepiej wypadłaby.

Z innych ról, prócz pana Machalskiego
... nikt nie zasługuje na wyróżnienie.

X. X.

Teatr „Miniature“.

Wczorajsze przedstawienie odbyło się
... przy szalenie wypełnionej widowni. Do-
... borowy program, na który złożyły się ope-
... retka „Pod pantofiem“, farsa „O, oj, aż
... dwóch“ i część koncertowo-kabaretowa uba-
... wił widzów. Wykonanie programu wzo-
... rowe.

Koncert.

Dzisiaj o godz. 6-ej odbędzie się w teatrze „Seala” koncert na rzecz uzdolnionego kompozytora prof. M. Beazmana przy udziale wybitnej śpiewaczki panny Gablerówny, Romanowskiej, prof. T. Mazurkiewicza i Teschnera.

Bilety są do nabycia w kasie teatru.

Listy czytelników Gazety Łódzkiej.

—?—

Szanowny Panie Redaktorze.

Wiadomość, podana w Nrze z dn. 11 stycznia o zamianowaniu hr. Witte prezesem ministrów w połączeniu z wiadomością o równouprawnieniu żydów może być, — jeżeli wiadomość o pogromie żydów w Warszawie się sprawdzi, — prawdziwą.

Działalność hr. Witte w latach 1904/5 t. j. w czasie wydania pamiętnego aktu październikowego z obiecanym równouprawnieniem wszystkich ludów, żyjących pod berłem rosyjskim, wywołała wtedy też pogromy żydów w różnych miastach Cesarstwa i Królestwa.

Możemy teraz śmiało o tym mówić, że projekt równouprawnienia żydów nie podobał się szajce urzędników u góry i u dołu stojących, którzy w obawie o swoje dochody, jakie ciągną z żydów na każdym kroku, tak od bogatych jak i biednych, a które wynoszą miliony rubli rocznie, przez płatnych chuliganów urządzili wtedy pogromy i teraz to powtarzać będą, aby niedopuszczyć do równouprawnienia żydów, bo co za powab będzie dlań urzędowanie bez możliwości brania łapówek!.

Wszak i w Łodzi byliśmy świadkami niedawno takiego pogromu na małą skalę, wprawdzie, to tylko był pogrom na pokaz, dla przestraszenia bogatych żydów, a po osiągnięciu celu, pogrom ustał i tłum, jakby czarodziejską ręką kierowany znikł z ulic, a potem przekonaliśmy się, że na ulicach miasta i na szosach pracowali między wojskiem, namawiając do rabunku, płatni przez łapowników chuligani, a kto wie, czy przy najbliższej zmianie to samo się nie powtórzy.

Piszący jest przyjaicielem pańskiego pisma, lecz z powodów zrozumiałych, nie podpisuje się.

Z poważaniem
X.

Ludwik Krzywicki.

Położenie ekonomiczne.**ludności miejskiej w Królestwie Polskiem.**

III.

Liczyby, zebrane przez Towarzystwo przemysłowców, dotyczą tylko fabryk i obejmują tylko Warszawę i najbliższą okolicę. Wspominaliśmy je już: liczba dni roboczych w tygodniu zmniejszyła się do 33 procent normalnej liczby. Liczba samych robotników nie zmniejszyła się w tym stopniu. Zamiast 38,900 ludzi, znajdujących zarobek w czasie normalnym, pracowało 22,000 ludzi. Fabryki, zmniejszając produkcję, zmniejszyły przeważnie liczbę dni roboczych w tygodniu, utrzymując wedle możności dawniejszą liczbę robotników. Dane te odnoszą się tylko do 81 fabryk. Wielkie fabryki mają zawsze większą możność zdobycia węgla, kredytu itd. Mniejsze fabryki tej możliwości

nie mają, i dla tego wielka ich liczba przestała pracować w daleko większym stopniu.

Gorzej daleko przedstawiają się warunki dla rzemiosła, stanowiącego tak znamieną cechę warszawskiego życia gospodarczego.

Tutaj jednak działają inne przyczyny, nie mające nic wspólnego z brakiem węgla. Niestety, nie mamy żadnych danych co do rozwiniętej u nas tak silnie konfekcji, ale możemy być przekonani, że tysiące szwaczek, kwiaciarek, modystek zostały bez pracy.

Zupełny zastój nastąpił naprzykład, wskutek braku surowca, w szewstwie, które wydaje rocznie za 40 milionów rubli wyrobów i utrzymuje około 39000 ludzi, w liczbie tej 18000 pracowników, reszta ich rodziny przez nich utrzymywane. Żyje ledwo z dnia na dzień rzemiosło krawieckie, utrzymujące około 20000 ludzi. A jednak czarny ten obraz, to obraz przeszłości. Położenie dziś jest daleko trudniejsze. O pracę daleko trudniej, oszczędności zupełnie już wyczerpane. Produkcja przemysłu warszawskiego dziś spadła do 20 procent produkcji normalnej. A mimo to Warszawa znajduje się jeszcze w nader szczęśliwych warunkach. Łódź, ten polski Manchester, razem z fabrykami w miasteczkach i osadach okolicznych, potrzebuje do swego życia przede wszystkim komunikacji kolejowej, a tymczasem jest ona już trzeci miesiąc nieomal zupełnie przerwana.

Juz w październiku w Łodzi, w tem miesiącu milionerów i żebraków, zaprowadzono tak zwaną i dziś powszechnie znaną „głodową wypłatę”, którą udzielały zasobniejsze fabryki w wysokości jednego do półtora rubla na rodzinę, jako zaliczki na przyszłe zarobki. „Głodowa wypłata” od razu dosięgła sumy 350,000 rubli w jednym miesiącu. Położenie i tam znacznie się pogorszyło od tego czasu: obwód przemysłu tkackiego stał się terenem zaciętych i długo trwających walk. Łódź, Ozorków, Zgierz i inne miasta silnie ucierpiały, niektóre fabryki zupełnie zniszczone. Wszystkie fabryki jednak zupełnie zaprzestały pracy. Otrzymujemy z tej okolicy tylko skargi na straszłą drożyznę i na wielki brak najpotrzebniejszych środków do życia.

Ruchnie robotnicze

mieszczą się:

I Północna Nr: 19. (Stow. rob. piekarskich),

II. Mikołajewska Nr: 84. (Stow. rob. metal.)

III, Długa Nr: 47. (Stow. rob. przem. włók.),

IV. Konstantynowska Nr: 5. (Stow. krawców),

V. Wólczańska Nr: 79. (Stow. rob. wyrobów wstążkowych),

VI. Brzezinska Nr: 11. (Stow. rob. branży papier.),

VII. Piotrkowska Nr: 231, (Stow. rob. przem. włók.).

VIII. Drownowska Nr. 11 (Stow. rob. rzeźniczych).

IX. Miljonowa Nr. 33 (Stow. rob. mularskich).

X. Aleksandrowska Nr. 7 (Stow. krawców).

XI. Kamieanna Nr. 22 (Stow. rob. wyrob. skór.)

XII. Aleksandrowska Nr. 62 (Stow. rob. przem. włók.)

Pierwsza herbaciarnia robotnicza mieści się przy ul. Kamiennej Nr. 22.

Bilety wizytowe**i karty adresowe****w wielkim wyborze
wykonywa szybko i tanio****DRUKARNIA****J. GRODKA****Przejazd 8.****MAKA PSZENNA
0000 A,**

13½ kop. funt.

GROCH OKRĄGLY

15 kop. funt,

oraz **RÓŻNE KASZE** tanio nabyć można**w Restauracji Vegeta****ZIELONA Nr 3.****OGŁOSZENIA DROBNE:**

Jan Grohman zgubił paszport, wydany z Łodzi. 3089-3

Czekoladę detalicznie sprzedają **tanio.** Piotrkowska 82 m. 21. 3-1Jest do sprzedania kilkaset korec **węgla mię.** Łu. Wiadomość w Administracji. 3083**Pocztówki**

z widokami miasta

Łodzido nabycia w kantorze drukarni **J. Grodka, Przejazd Nr. 8.**

Handlującym zn. cz. y rabat